

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д.Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 червня 2023 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Соловейчук Олена Максимівна – секретар Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери

Рецензенти:

Дарманська І. М. - доктор педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Княжева А. І. - доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2023. 96 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери.

Науковці та студенти висвітлюють питання щодо сучасних методів та форм організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

словацької (польської, угорської, румунської, молдовської) частини спільного транскордоння під впливом поглиблення процесів європеїзації.

МИРКОВІЧ Інна Леонідівна

ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ МАГІСТРАТУРИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ»

На сучасному етапі реформування вищої освіти в Україні відбувається зростання вимог до підготовки науково-педагогічних кадрів, до теоретичного і методичного забезпечення науково-дослідницької діяльності. Науково-дослідницька діяльність студентів є одним із найважливіших засобів підвищення якості підготовки фахівців, здатних творчо застосовувати в практичній діяльності нові сучасні досягнення науково-технічного прогресу. Неодмінною умовою підвищення рівня підготовки науково-педагогічних кадрів є широке залучення студентів ЗВО до науково-дослідної роботи, їх безпосереднє включення до сфери наукового життя, прищеплення бажання досліджувати, аналізувати і створювати новий і нестандартний продукт.

Чимало вчених вивчало організацію і особливості науково-дослідницької діяльності студентів, серед них такі, як: Л. Альошкіна & І. Новак (2021), С. Боднар & Г. Коваль (2015), А. Возняк (2011), Ю. Єчина (2012), Г. Козій & С. Виговська (2011), В. Прошкін (2010), О. Чорновол-Ткаченко (2009), Г. Цехмістрова (2009) та інші. Аналіз наукових праць вищезазначених дослідників показав їхній незаперечний внесок у вирішення цієї проблеми. Однак наука не стоїть на місці, будучи динамічною сферою; вона постійно розвивається, а тому з'являються нові організаційні форми, методи дослідницької діяльності, інноваційні технології, які ще не були досліджені, тому проблема науково-дослідницької діяльності студентів все ще не втратила своє актуальності. Відтак, *метою нашої роботи* є дослідження організації науково-дослідницької діяльності студентів магістратури спеціальності «Психологія». Розглянемо це детально.

За О. Чорновол-Ткаченко, науково-дослідницька діяльність студентів включає в себе два взаємопов'язані напрями, а саме, «навчання студентів-магістрів елементам дослідницької діяльності, організації проведення експерименту, використанню методики дослідження, формуванню наукового світогляду; проведення наукових досліджень, що здійснюють студенти під керівництвом наукових керівників за певною науковою проблемою» [4, с. 123]. Основними завданнями науково-дослідницької діяльності студентів є: «оволодіння методологією наукового дослідження, психолого-педагогічними методами досліджень відповідно до конкретної спеціальності; розвиток творчого мислення у вирішенні дослідницьких завдань; формування навичок самостійної науково-дослідної роботи; розвиток дослідницької ініціативи, розширення теоретичного кругозору і наукового досвіду» [1, с. 23].

Зазначимо, що програма магістерської підготовки з психологічної спеціальності в українських ЗВО складається з двох частин: освітньої і науково-дослідної. Ми звертаємось до науково-дослідної частини, яка ставить такі вимоги перед студентом: «магістр має вміти визначати наукову проблему, формулювати мету, завдання, гіпотезу дослідження; складати план дослідження; обирати необхідні методи дослідження; опрацьовувати отримані результати, аналізувати, інтерпретувати їх з урахуванням наукових досліджень сьогодення; проводити бібліографічну роботу із залученням новітніх інформаційних технологій; представляти висновки наукового дослідження у вигляді тез доповідей, наукових статей, звітів з наукової роботи [3].

Для успішного виконання перелічених видів роботи студент повинен розуміти поняття «науковий дискурс», під яким, стосовно студентів спеціальності «Психологія», розуміємо «професійну наукову комунікацію психолого-педагогічного характеру, яка враховує мисленнєво-комунікативну діяльність, статусно-рольові характеристики суб'єктів науково-педагогічного процесу (вчений-методист, вчений-викладач «психології» – вчений-початківець в галузі психології – студент магістратури), і опосередкована екстралінгвістичними і лінгвістичними характеристиками, де напрямок спілкування, мета і завдання визначають тематику спеціальності «Психологія» і наукову тональність педагогічного дискурсу» [2, с. 70].

Метою наукової роботи студентів магістратури спеціальності «Психологія» виступає перехід від засвоєння готових знань, які надаються студентам в препарованому вигляді викладачами, до оволодіння методами самостійного набуття нових знань із загальної, вікової, педагогічної, соціальної психології та психофізіології, оволодіння вміннями самостійного аналізу різних психологічних явищ чи феноменів, наприклад, професійної придатності чи психологічної готовності для роботи з певним колективом дітей, з використанням наукових психодіагностичних методик.

Однією з форм науково-дослідної роботи студентів, яка має місце під час написання ними магістерської роботи, є виступи з доповідями на науково-теоретичних і науково-практичних конференціях з представленням результатів наукової роботи на обговорення, та написання статті за цією темою з викладенням і обґрунтуванням отриманих даних. Під час такої роботи здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати власну наукову зрілість; компетентність у розумінні, як планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та практичної значущості; здатність вибирати та застосовувати надійні, валідні методи наукового дослідження, а також доказові методики і техніки практичної діяльності. Однак спираючись на власний досвід зауважимо, що часто наукова робота здобувачів вищої освіти носить досить формальний характер та орієнтована скоріше на досягнення кількісних результатів, не вивчаючи детально якісні показники, які потребують більш тривалого процесу дослідження. Тому вважаємо, що в процесі науково-дослідницької роботи доцільно використовувати не тільки традиційні, прописані в методичних вказівках кроки наукової роботи, а й застосовувати більш творчі методи, такі

як: метод пошуково-дослідницьких проєктів, метод індивідуальних навчально-дослідних завдань, метод пошуку і відкриття, проблемно-дослідницький метод, евристичний метод. Впровадження зазначених методів забезпечить не тільки обізнаність студентів-магістрантів з певною новою інформацією, а й навчить їх самостійно шукати, обирати, виокремлювати необхідний матеріал; аналізувати, класифікувати, систематизувати його і доречно використовувати в майбутній професійній діяльності.

Отже, чітка організація науково-дослідної роботи студентів-магістрантів у навчальному процесі сприяє формуванню їх наукової компетентності, поглибленню розуміння важливості самостійної пошукової діяльності, розвитку критичного мислення, набуттю наукового досвіду, а також стимулюванню позитивної мотивації до науково-дослідної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Боднар С. В., Коваль Г. Г. Роль науково-педагогічної конференції як жанру усного наукового дискурсу в практиці вищої школи. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Додаток 1 до Вип. 36, Том III (63) : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». Київ: Гнозис, 2015. С. 21-31.

2. Мирковіч І. Л. Реалізація англомовного усного наукового дискурсу в професійній підготовці магістрів психології. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Випуск 56. Том 2. С. 69-73.

3. Освітньо-професійна програма «Психологія» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія. 2022. 20 с.

4. Чорновол-Ткаченко О. О. Науково-дослідницька діяльність студентів у ВНЗ України: зміст та завдання. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна*. 2009. № 866. Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов. Вип. 59. С. 123-126.

МОІСЕЄВА Тетяна Миколаївна

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СФЕРІ ОСВІТИ

Важливою складовою українсько-польських відносин є співробітництво в сфері освіти. Основні засади двосторонніх відносин були закладені «Договором між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво» (набув чинності 30.12.1992 р.), статті №№ 13-15 якого, визначають загальні аспекти співпраці в галузі культури, науки і освіти [1].

Базовим документом українсько-польської співпраці у сфері культури, науки і освіти є «Угода між Урядом України і Урядом Республіки Польща про співробітництво в галузі культури, науки і освіти» (набула чинності 22.11.1999 р.). Чільне місце, в ньому, займають питання: розвитку співробітництва та